

Beter Begeleiden

Vakblad voor begeleiders in het onderwijs

Hoe zet je een kwaliteitscultuur neer op school?

Oplossingsgericht begeleiden

Professionaliseren met beeld op OS Bijlmer

Landelijke Beroepsgroep
Begeleiders Onderwijs

Beter Begeleiden Jaargang 13, nummer 4

Beter Begeleiden is een uitgave van de Landelijke Beroepsgroep voor Begeleiders in het Onderwijs (LBBO).

De LBBO richt zich op intern begeleiders, jonge-kindspecialisten, ambulante begeleiders, gedragspecialisten, beeldbegeleiders en specialisten begaafdheid.

LBBO

Leyensweg 113 A5
3721 BC Bilthoven
Telefoon: 085-7606246
E-mail: kantoor@lbbo.nl
Website: www.lbbo.nl

Eindredactie

Femke van den Berg, Bureau Bisontekst

Hoofredactie

Elleke van den Burg-Poortvliet

Redactie

Engelien Houben-Feddema, Josje Jaasma,
Nettie Kramer, Ingrid Nuijt, Lidy Peters,
Joke Verwoerd, Mirjam de Vos

Aan dit nummer werkten mee

Jesse Beijer, Martin Bootsma, Louis Cauffman, Coks Feenstra,
Francis van Haandel, Philippine Hakkert, Monique Harperink,
Marjan Hoekstra, Liesbeth Hommes, Peter Hulsen,
Mariëlle Lankhuijzen-Hendriksen, Julia Mantingh,
Eva Naaijkens, Shanthi Peerdeman, Marlies Peters,
Elise Schouten, Mieke Staal, Suzan Teutenberg,
Janneke Visser, Bas Warner, Rixt Ytsma, Gea van der Zaag

Beeld

Erik Buis, Fedor Schafranski, Masja Stolk, Pexels,
Pixabay, Tom van Limpt Fotografie, Uitgeverij Pica en
eigen beeldmateriaal van auteurs en geïnterviewden

Concept vormgeving

Buitengewoon Concept

Vormgeving/Druk/Sales/Verspreiding

Elma Media B.V.

Oplage

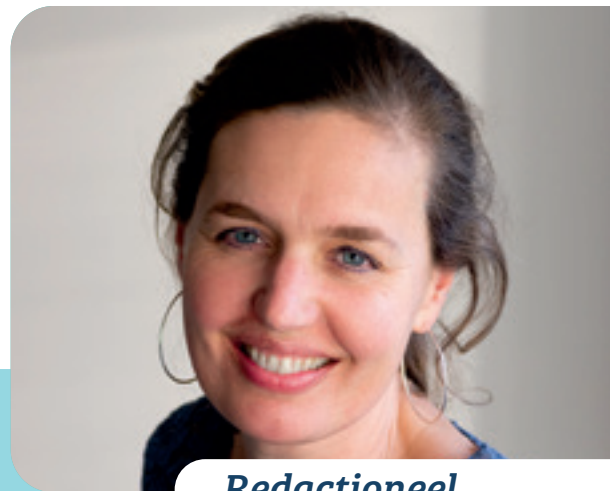
5000

Verschijsning

Beter Begeleiden verschijnt vijf keer per jaar
en wordt per post verstuurd naar alle leden
van de LBBO.

Copyright 2023

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd,
overgenomen of openbaar gemaakt, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever is niet
aansprakelijk voor enig handelen op grond van
de in dit blad gegeven adviezen en/of gedane mededelingen.

Redactioneel

Vliegwiél

‘Soms denk ik: had ik maar een écht vak geleerd.’ Stomverbaasd kijk ik mijn vriendin aan. Al jaren staat ze voor de klas en ik weet: dat doet ze goed, écht goed. Ik kan alleen maar vol bewondering naar haar kijken als ze met kinderen aan het werk is. Ze managet een groep alsof het niets is. Ze maakt contact, peilt behoeftes en speelt daarop in. Hoezo geen vak geleerd? Ik zou willen dat ik kon wat zij kan!

Als ze mijn gefronste wenkbrauwen ziet, legt ze het uit. Het voelt voor haar als een eeuwigheid geleden dat ze de pabo volgde. Heel bewust heeft ze daar indertijd niet voor gekozen. Althans, dat kan ze zich niet herinneren. De opleiding vond ze niet heel verheffend en haar loopbaan verliep gewoontjes. ‘Wat stelt mijn werk nou voor?’, lijkt ze te willen zeggen. Intussen zetten anderen in haar omgeving nieuwe stappen, oftewel: ze maken *carrière* moves.

Het mag duidelijk zijn: trots op haar werk is deze vriendin niet. Misschien zit ze zo in elkaar, bedenk ik me. Maar tegelijkertijd vermoed ik sterk dat de manier waarop de maatschappij naar het onderwijs kijkt, haar absoluut niet helpt. Leraar zijn lijkt vaak een uitputtende, weinig dankbare baan. Hoe heerlijk is het dan om het interview met Martin Bootsma en Eva Naaijkens, auteurs van het Onderwijsboek van het Jaar 2022, te lezen (pagina 6). Zij zien het vakmanschap van leraren en zijn enorm gedreven om hen in hun kracht te zetten. We moeten hen ondersteunen, zeggen ze: samen kijken naar en leren van goede lessen én samen praten over wat goed gaat en nog beter kan. Zo kan ‘beroepstrots’ ontstaan, menen de twee.

Martin en Eva gunnen niet alleen leraren, maar iedereen in het onderwijs deze trots. Bij de LBBO kunnen we dat alleen maar nazeggen. We willen jou als begeleider ondersteunen en professionaliseren, en dat werkt als een vliegwiél: je wordt beter én trotser. Het kan niet anders dan dat dit leerlingen ten goede komt. Ik hoop dat ook deze editie van *Beter Begeleiden* daaraan bijdraagt. Ik wens je inspiratie toe!

Enne ... ik beloof je dat ik deze editie bij die vriendin onder de neus zal schuiven.

Elleke van den Burg
hoofredacteur@lbbo.nl

Inhoud

- 06** *Beste onderwijsboek 2022*
In gesprek met de twee bevestigde winnaars: Eva Naaijken en Martin Bootsma.
- 11** *Recensie 'Inspirerend begeleiden'*
De inhoud van dit boek moedigt je aan om je rol van intern begeleider uitdagend te maken.
- 12** *Inclusie en onderwijspositie*
Een handreiking en ondersteuningsprogramma voor initiatiefnemers van Samen naar School-klassen.
- 17** *Eerste Hulp Bij Begeleiden*
'Ik worstel wat met de rol van leercoördinator. Wat is de belangrijkste focus?'
- 18** *Werken aan wat werkt*
Focussen op wat er wél goed gaat en op de gewenste toekomst.
- 23** *Mariëlle*
'Mag je ergens "gewoon" niet goed in zijn?'
- 24** *Tweelingen*
Hoe speel je het beste in op hun emotionele behoeftes?
- 29** *Recensie 'Boeien!'*
Hoe motiveer je leerlingen met autisme? Het is belangrijk dat elke opdracht duidelijk en voorspelbaar is.
- 30** *Docent in beeld*
Op Openbare Scholengemeenschap Bijlmer zien leraren beeldbegeleiding als 'een cadeau voor zichzelf'.
- 34** *Bijzondere kinderen*
In deze rubriek belichten we een bijzondere of zeldzame aandoening, stoornis of eigenschap bij kinderen. Deze keer: niet-aangeboren hersenletsel.
- 36** *De positie van ... de ambulante begeleider*
Schoolondersteuner Liesbeth Hommes is gespecialiseerd in het jonge kind en helpt scholen bij de basisondersteuning.
- 40** *Spel der mandaten*
Louis Cauffman over de drie mandaten van de onderwijsprofessional: leider, begeleider en beheerder.
- 45** *Topboek*
De must-reads van Mieke Staal en Nettie Kramer.
- 47** *Agenda en ledenacties*

